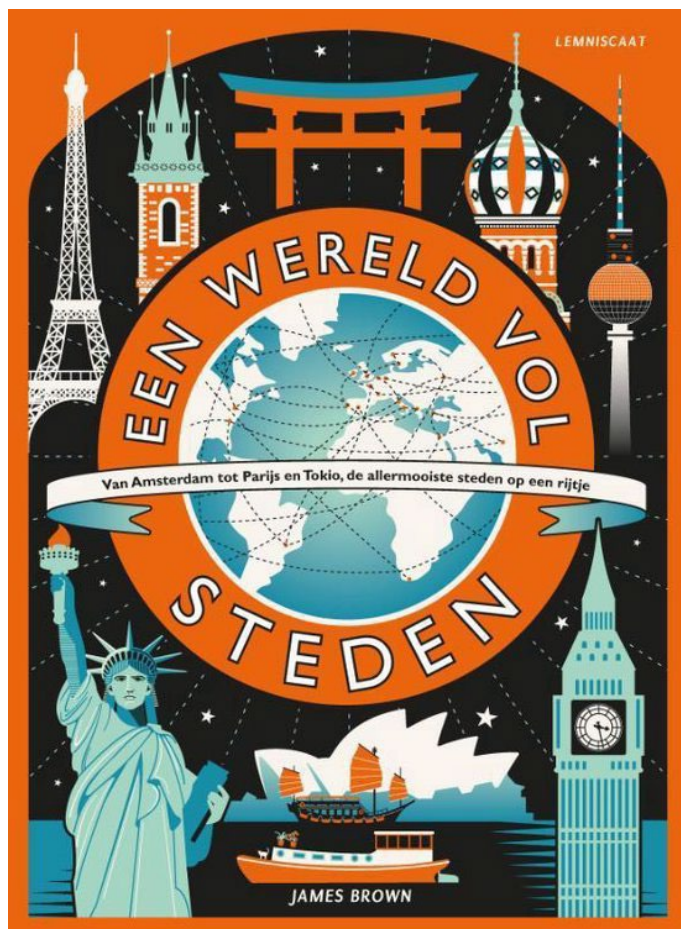

Success for All

N E D E R L A N D

Leerkrachthandleiding Plus Informatief

Les 1 - 10 : 'Een wereld vol steden'

Inhoudsopgave

Overzicht 'Een wereld vol steden' – Lily Murray & James Brown	5
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5.....	6
Les 1.....	8
Les 2.....	12
Les 3.....	14
Les 4.....	16
Les 5.....	18
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10.....	21
Les 6.....	22
Les 7.....	24
Les 8.....	26
Les 9.....	28
Les 10.....	30
Antwoorden teamboekje	33
LES 1-5	35
LES 6-10	37
Antwoorden toetsen	41

Overzicht 'Een wereld vol steden' – Lily Murray & James Brown

Les	1-5	6-10
Bladzijde	blz. 4 t/m 33 (Londen t/m Tokio)	blz. 34 t/m 63 (Dubai t/m Sydney)
Woorden van de week	de legende (legendes) verdoezelen de harmonie	domineren huisvesten verrijzen
Lezen en team-opdrachten	<p>Woorden van de week: Betekenenissen opzoeken in het (spreek)woordenboek. Teamwoordenboek aanvullen.</p> <p>Lezen: <u>Voorspellen:</u> Voorspellen wat ze gaan leren. <u>Verhelderen:</u> In eigen woorden uitleggen wat bedoeld wordt met 'de meest verticale stad', waarnaar verwezen wordt met 'Alle wegen leiden naar Rome' en wat het betekent en welke conclusie getrokken kan worden over de leeftijd van de Nederlandse bevolking. <u>Samenvatten:</u> De informatie over Istanbul samenvatten in maximaal drie zinnen. <u>Vraag & antwoord:</u> Uitleggen naar welke andere stad verwezen wordt bij Praag.</p>	<p>Woorden van de week: Betekenenissen opzoeken in het (spreek)woordenboek. Teamwoordenboek aanvullen.</p> <p>Lezen: <u>Voorspellen:</u> Voorspellen welke informatie over Amsterdam in het boek zal staan. <u>Verhelderen:</u> In eigen woorden uitleggen wat bedoeld wordt met 'De wieg van de westerse beschaving en de geboorteplaats van de democratie', wat bedoeld wordt met Peking als geromaniseerde naam voor Beijing, waarom er 'de echte Maria von Trapp' staat en wat Gaudí bedoelde met dat mensen niet hoger mochten bouwen dan 'het werk van God'. <u>Vraag & antwoord:</u> Uitleggen welke bevolkingsgroep een grote rol heeft gespeeld in de vormgeving en cultuur van Mexico-stad.</p>
Toets-opdrachten*	<p>Begrijpend lezen: 3 meerkeuzevragen, 2 open vragen</p> <p>Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen</p>	<p>Begrijpend lezen: 3 meerkeuzevragen, 2 open vragen</p> <p>Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen</p>
Schrijf-opdrachten	Een dubbele pagina over je eigen woonplaats of de dichtstbijzijnde stad maken.	Een dubbele pagina over je eigen woonplaats of de dichtstbijzijnde stad maken.

*Toets: Op de vierde dag wordt de toets afgenomen. De toets kent twee onderdelen: begrijpend lezen en woordenschat. De leerlingen maken de toets individueel en de toets wordt daarna gelijk nabesproken. Als meerdere leerlingen het verkeerde antwoord gekozen hebben, is het van belang om de denkstappen nog eens hardop voor te doen en in de week erna extra aandacht aan te besteden via modeling.

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5

'Een wereld vol steden' – Lily Murray & James Brown

De meest bijzondere wereldsteden in design en weetjes. Wist je dat de grootste groenten- en fruitmarkt van Azië zich in Delhi bevindt? Dat Amsterdam meer musea per vierkante meter heeft dan welke stad ook? Dat Beijing de enige stad ter wereld is die zowel de Olympische Winterspelen als de Zomerspelen heeft gehuisvest? Dat Berlijn ruim negen keer groter is dan Parijs? Droom weg bij de platen en feiten in Een wereld vol steden. Iedere stad wordt weergegeven in één iconisch beeld. Kunstenaar James Brown, ontwerper voor onder meer het Victoria & Albert Museum in Londen, verbeeldt de steden op een manier waardoor je de kruiden ruikt, de zeewind voelt, de drukte hoort... In kleur en vorm geeft hij iedere stad gestalte - en zijn beeld wordt gelardeerd met bijzondere feitjes in tekst.

De lesdoelen van les 1-5:

'Een wereld vol steden' – Lily Murray & James Brown Blz. 4 t/m 33 (Londen t/m Tokio)	
Informatief: (steden/ weetjes)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen maken kennis met verschillende grote steden over de hele wereld. - De leerlingen ervaren wat de rol van geschiedenis is in hedendaagse steden.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen de betekenissen van het woord 'verdoezelen' in het woordenboek opzoeken en in eigen woorden opschrijven. - De leerlingen kunnen een tekening maken waarin de betekenis van 'de harmonie' duidelijk wordt. - De leerlingen kunnen verschillen en overeenkomsten benoemen tussen een 'legende' en een 'sprookje'. - De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.
Lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen voorspellen wat ze in dit boek zullen leren. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat bedoeld wordt met 'de meest verticale stad'. - De leerlingen kunnen de informatie over de stad Istanbul samenvatten in maximaal drie zinnen. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarnaar verwezen wordt met de teksten 'Alle wegen' en 'leiden naar Rome' en wat het betekent. - De leerlingen kunnen uitleggen naar welke andere stad er verwezen wordt bij Praag. - De leerlingen kunnen aangeven of de vraag een onderzoekvraag of een nadenkvraag is en kunnen uitleggen waarom. - De leerlingen kunnen een conclusie trekken over de leeftijd van de Nederlandse bevolking op basis van informatie in het boek en op het internet.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen zelf een dubbele pagina maken over hun eigen woonplaats of dichtstbijzijnde stad.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 1-5):

- Zet het digibordschema 'Een wereld vol steden' les 1-5* klaar.
- Hang de woordmuur op.
- Leg de teambakken klaar met daarin de leesboeken, de teamboekjes, memo's en de spiekbrieven.
- Leg (spreek)woordenboeken klaar (teamopdrachten).
- Leg per team studiewijzers klaar: 1x 'cirkels van verschil en overeenkomst' klaar*.
- Leg per team voldoende studiewijzers* klaar om het teamwoordenboek aan te vullen.
- Leg de kaart 'Voorspellen met de dobbelsteen' en een dobbelsteen voor elk team klaar (les 1).
- Leg antwoordblad ABCD* met wasknijper klaar per leerling (les 4).
- Leg per team een A3-papier klaar (les 5).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
1.	de legende (legendes)	Hongkong	<i>Een oud verhaal dat zogenaamd waar is, maar dat waarschijnlijk niet helemaal is.</i>
2.	verdoezelen	Rome	<i>Iets onaangenaams verbergen door het niet of nauwelijks te vertellen.</i>
3.	de harmonie	Seoul	<i>In overeenstemming, in goede relatie tot elkaar.</i>

Les 1

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.
- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen op basis van de voor- en achterkant voorspellen wat voor soort boek 'Een wereld vol steden' is en wat het schrijfdoel van de auteur is.
  - De leerlingen kunnen voorspellen wat ze in dit boek zullen leren.
  - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat bedoeld wordt met 'de meest verticale stad'.
- Materialen:**
- 'Een wereld vol steden', blz. 4 t/m 9 (Londen t/m New York)
  - teamboekje, les 1-5
  - per team de voorspelkaart en een dobbelsteen
  - woordmuur
  - voldoende studiewijzers om het teamwoordenboek aan te vullen
  - per team 1x de studiewijzer 'synoniemen'
  - per team 1x de studiewijzer 'hoort bij ..., want'
  - spiekbrieven 'voorspellen'
  - voldoende teamwoordbonnen
  - Brain Game naar keuze

VOORSPELLEN EN DOEL VAN DE SCHRIJVER

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de voor- en achterkant voorspellen waar het boek over gaat en wat het schrijfdoel van de auteur is.

- DDU** 1. **Uitleg.** "Het boek waar we vandaag mee gaan beginnen heet 'Een wereld vol steden'. Het is een informatief boek over verschillende steden in de wereld."
- DDU** 2. **Opdracht.** "Ieder team gooit met de dobbelsteen en kijkt op de kaart (informatief) welke opdracht bij het aantal ogen van de dobbelsteen hoort. Bekijk de voor- en achterkant van het boek en kijk of je aanwijzingen kunt vinden waar dit boek over gaat. Overleg wat jullie teamantwoord is. Zorg ervoor dat iedereen dat teamantwoord kan geven. Als je klaar bent, kun je nog eens met de dobbelsteen gooien en een volgende vraag gaan opzoeken in het boek."
- GH** **Geef tijd om te bladeren in het boek, te overleggen en te komen tot teamantwoorden. Geef willekeurige beurten en schrijf de belangrijkste voorspellingen op en waardeer de antwoorden met punten.** "We gaan na les 5 kijken wat we goed voorspeld hebben en wat toch anders is dan dat we nu denken."
- ///**
- DDU** 3. **Schrijversdoel.** "De schrijver heeft het boek geschreven met een bepaald doel, wat wil de schrijver denk je?" **DDU.** "Het lijkt erop dat het boek is geschreven om de lezer te informeren. Als ik kijk naar de manier waarop het boek vormgegeven is, denk ik dat de schrijver deze informatie wel op een leuke manier aan je over wil brengen."

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken, kunnen een tekening maken waarin de betekenis van 'de harmonie' duidelijk wordt en kunnen verschillen en overeenkomsten benoemen tussen 'legende' en 'sprookje'.

- GH** 1. **Modeling.** "In het teamboekje zie je bij de taakbrief van les 1-5 een deel van de woorden van de week al staan. Ik schrijf het eerste woord van de week op de woordmuur: 'de legende'. Bespreek met je maatje/team wat jij denkt dat dit woord betekent. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje/teamlid zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben." **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt.**

Waardeer (ook bij een fout antwoord) het actief luistergedrag en leg uit dat het team daarom de punten krijgt.

→

Noteer de suggesties op de woordmuur.

2. Opdracht. “Bij de teamopdrachten moeten jullie voor ‘de legende’ op zoek naar verschillen en overeenkomsten met ‘het sprookje’. Aangezien ‘de legende’ een woord is dat verschillende betekenissen kan hebben, is het belangrijk om goed naar de context te kijken waar het woord in staat. Dan pas kun je verder met de opdracht. Ook gaan jullie de betekenis opzoeken van ‘verdoezelen’ en deze noteren. Voor ‘de harmonie’ ga je ook op zoek naar de betekenis. De betekenis schrijf je niet op, maar je maakt het duidelijk in een tekening. De woorden van de week vullen jullie verder aan door voor zes woorden een studiewijzer in te vullen en zo ook je teamwoordenboek uit te breiden. Je kunt altijd de studiewijzer ‘woord en betekenis’ gebruiken, maar als er een andere studiewijzer is die beter bij het woord past, dan mogen jullie deze natuurlijk ook gebruiken. Denk bijvoorbeeld aan de studiewijzers ‘synoniemen’, ‘hoort bij, want...’ of ‘mijn beroep is...’ Tijdens het lezen plakken jullie memo’s op woorden waarvan je de betekenis niet kent. Vervolgens overleg je met het team welke woorden jullie het meest relevant vinden voor het teamwoordenboek. Probeer zo veel mogelijk verschillende woorden te vinden. Zelfstandige naamwoorden, bijvoeglijke naamwoorden, bijwoorden, maar denk bijvoorbeeld ook aan begrippen die vallen onder figuurlijk taalgebruik.”

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen wat ze zullen leren in het boek en kunnen in eigen woorden uitleggen wat bedoeld wordt met ‘de meest verticale stad’.

1. Opdracht. “Jullie werken met je team aan de teamopdrachten. Voordat jullie in het boek gaan lezen, lezen jullie de opdrachten in het teamboekje goed door. Sommige opdrachten moeten jullie maken voor het lezen, zoals bij voorspellen, en andere opdrachten na het lezen. De eerste opdracht is een voorspelopdracht. Bedenk allemaal eens voor jezelf wat je denkt te gaan leren, bespreek het daarna met je team. Zorg dat iedereen in het team kan vertellen wat hij of zij denkt te gaan leren en bepaal daarna wat je opschrijft. Wat kun je doen als je het niet begrijpt wat een ander zegt of waarom diegene dat zegt?” **DDU.** “Je kan vragen wat diegene bedoelt en hierbij kun je ook vragen om aanwijzingen in het boek te vinden. Probeer elkaar eerst te overtuigen van je antwoord, door dit goed te onderbouwen. Soms kan het ook zijn dat je eerst iets denkt, maar dat het uiteindelijk blijkt dat je het toch niet goed kan onderbouwen. Dan kun je als team ook besluiten het toch niet op te schrijven en dat is dan ook helemaal niet erg. Neem dus niet zomaar alles over wat iedereen zegt, maar bepaal samen wat je op wil schrijven in het teamboekje. Door memo’s te plakken tijdens het lezen help je je geheugen een beetje op weg voor het maken van de teamopdrachten. Schrijf de taakverdeling op in het teamboekje en houd elkaar goed op de hoogte van wat je hebt gedaan. Iedereen moet straks weten wat het antwoord is.”

DDU

2. Plannen en uitvoeren van de opdrachten.

tijd

5 minuten

3. Zelfstandig lezen: blz. 4 t/m 9 (Londen t/m New York), memo’s plakken op aanwijzingen.

tijd

10 minuten

klaar

woorden van de week

4. Maatjeswerk: memo’s vergelijken, teamopdrachten maken, duolezen: New York.

tijd

10 minuten

klaar

woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten

5. Groep. Laat de teams vertellen wat hun voorspeling is. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen uit het boek of hun eigen kennis. Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

///

AFRONDING

GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dit hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de overige woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten. Bespreek met de leerlingen of ze woorden tegen zijn gekomen die een betekenis hebben die anders is dan in het woordenboek omschreven staat. Stimuleer de discussie waarom dit mogelijk zo is (het wordt letterlijk/figuurlijk gebruikt, het gaat om een andere betekenis, etc.).
///	
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - samenwerkvaardigheid - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten
spel	Brain Game naar keuze

Les 2

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen de informatie over de stad Istanbul samenvatten in maximaal drie zinnen.
  - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarnaar verwezen wordt met de teksten 'Alle wegen' en 'leiden naar Rome' en wat het betekent.

- Materialen:**
- 'Een wereld vol steden', blz. 10 t/m 15 (Istanbul t/m Rome)
  - teamboekje, les 1-5
  - spiekbrieven 'verhelderen'
  - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- samenwerkvaardigheid
  - woorden van de week
  - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. **Uitleg.** "Tijdens les 1 hebben we de eerste woorden op de woordmuur geschreven. Let vandaag weer goed op of je woorden tegenkomt die jullie willen gebruiken voor je teamwoordenboek en waarmee we de woordmuur kunnen aanvullen."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen de informatie over de stad Istanbul samenvatten in maximaal drie zinnen en kunnen in eigen woorden uitleggen waarnaar verwezen wordt met de teksten 'Alle wegen' en 'leiden naar Rome' en wat het betekent.

DDU

1. **Uitleg.** "Vandaag gaan we verder met de teamopdrachten. We gaan samenvatten en verhelderen. Voor het samenvatten is het belangrijk dat je eruit kan filteren wat nu echt belangrijke informatie is en wat minder belangrijk is. Als je maar drie zinnen mag gebruiken om alle informatie samen te vatten, moet je daar dus heel kritisch in zijn."
2. **Modeling.** "Als je kijkt naar de bladzijden over Istanbul kun je misschien al wel een beetje filteren wat belangrijker en wat minder belangrijk is zonder dat je het hoeft te lezen. Hoe zou je dat kunnen zien?" **DDU.** "Sommige stukken tekst zijn heel erg klein en sommige stukken zijn groter. De hele kleine lettertjes zijn over het algemeen wat minder belangrijk. Ook staan sommige stukken tekst iets meer centraal of worden ze als het ware naar voren gehaald doordat ze in een opvallend kader staan. Op die manier kun je al een beetje een selectie maken. Andere criteria zijn dat sommige delen misschien vaker benoemd worden. Uiteindelijk zijn dit alleen maar hulpmiddelen en is het belangrijk om naar de inhoud te kijken. Lees de tekst door en kijk wat belangrijk is en wat misschien wat minder belangrijk is. Als ik kijk naar wat er vlak onder 'Istanbul' staat, zie ik dat dat een uitspraak is van iemand. De inhoud zegt nog niet heel veel. Hoewel er dus veel aandacht voor is, zou ik er alsnog geen memo op plakken. Ga zo beide bladzijden bij langs en beslis wat belangrijk is. Vat het vervolgens in je eigen woorden samen."
3. **Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten.** "Lees de opdracht met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Schrijf de taakverdeling in het teamboekje en houd elkaar goed op de hoogte van wat je hebt gedaan. Iedereen moet straks weten wat het antwoord is. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."

tip	<i>Stimuleer de leerlingen om samen te werken aan opdrachten en elkaars kennis en vaardigheden in te schakelen en dus niet slechts individueel aan verschillende opdrachten te werken.</i>
tijd	<u>5 minuten</u>
tijd	4. Zelfstandig lezen: blz. 10 t/m 15 (Istanbul t/m Rome), memo's plakken op aanwijzingen.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woorden van de week
	5. Maatjeswerk: memo's vergelijken en aan elkaar uitleggen waarom dit een belangrijke aanwijzing is, duolezen: Rome.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten
	6. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.
tijd	<u>20 minuten</u>
	7. Groep. Laat de teams vertellen wat hun samenvatting is over 'Istanbul'. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen uit het boek of hun eigen kennis. Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten. Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.
///	
AFRONDING	
GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dit hen helpt om de teamopdrachten en het teamwoordenboek goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
tip	<i>Besteed hier ook aandacht aan het evalueren van complimenten geven aan elkaar.</i>
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
///	
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten
spel	- Brain Game naar keuze

Les 3

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen uitleggen naar welke andere stad er verwezen wordt bij Praag.
  - De leerlingen kunnen aangeven of de vraag een opzoekvraag of een nadenkvraag is en kunnen uitleggen waarom.
  - De leerlingen kunnen een conclusie trekken over de leeftijd van de Nederlandse bevolking op basis van informatie in het boek en op het internet.

- Materialen:**
- 'Een wereld vol steden', blz. 16 t/m 21 (Praag t/m Seoul)
  - teamboekje, les 1-5
  - spiekbrieven 'verhelderen' en 'vraag & antwoord'
  - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Uitleg.** "De afgelopen lessen hebben we de woordmuur aangevuld met een aantal nieuwe woorden. Vandaag maken we de woordmuur compleet. Een deel van de woorden staat al vast, maar de laatste woorden kiezen jullie zelf. Let tijdens het lezen dus weer goed op welke woorden jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen uitleggen naar welke andere stad er verwezen wordt bij Praag, ze kunnen uitleggen of dit een opzoekvraag of een nadenkvraag is en waarom en ze kunnen een conclusie trekken over de leeftijd van de Nederlandse bevolking op basis van informatie in het boek en op het internet.

- 1. Opdrachten.** "Vandaag gaan we verder met het verhelderen en we gaan bezig met de strategie 'vraag & antwoord'. Bij opdracht 6 heb je informatie nodig die niet in het boek staat. Het is dus belangrijk dat je een goede strategie bedenkt om tot het antwoord te komen. Je mag hierbij gebruikmaken van het internet. Bedenk met je team hoe je dit het beste kan doen. Het is belangrijk om een goede taakverdeling te maken. Na het werken aan de teamopdrachten gaan we bespreken hoe dit is gegaan. Tijdens les 5 kunnen jullie de teamopdrachten nog afmaken, maar het is wel belangrijk dat de voorspellingen op tijd gedaan worden." **Geef de leerlingen de tijd om de opdrachten te lezen en te plannen.**

tip *Bij opdracht 5 dienen de kinderen een link te leggen tussen Praag en Parijs. Ze hebben nog niet gelezen over Parijs. Stimuleer de leerlingen dus verder te bladeren in het boek als ze niet bekend zijn met Parijs en/of de Eiffeltoren.*

tip *Bij opdracht 6 is het de bedoeling dat leerlingen zoeken op het internet. Begeleid de leerlingen waar nodig met het vinden van de juiste zoektermen.*

- 2. Zelfstandig lezen: blz. 16 t/m 21 (Praag t/m Seoul), memo's plakken bij aanwijzingen.**

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week

- 3. Maatjeswerk: memo's vergelijken en aan elkaar uitleggen waarom dit een belangrijke aanwijzing is, duolezen: Seoul.**

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten

- 4. Team. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.**

tijd	<u>10 minuten</u>
GH	5. Groep. Laat de teams vertellen hoe ze hun krachten gebundeld hebben om tot het antwoord van opdracht 6 te komen en wat ze hebben gedaan om tot dit antwoord te komen.
///	Laat de groep Tips & Tops geven. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dit hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams met welke woorden ze de woordmuur compleet willen maken. Zorg dat de woordmuur vandaag volledig ingevuld is. Waardeer antwoorden die de teams geven met gebruik van argumenten met punten.
///	
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - teamopdrachten - woorden van de week - punten en feedback
vooruitblik	<ul style="list-style-type: none"> - toets - introductie schrijfopdracht
spel	Brain Game naar keuze

Les 4

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - 'Een wereld vol steden', blz. 22 t/m 27 (Stockholm t/m San Francisco)
- toetsboekje, week 1 (les 4)
- antwoordblad ABCD met wasknijper
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - teamopdrachten
- woorden van de week

vooruitblik - toets
- voorbereiding op de schrijfopdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan met het teamboekje of met de woordmuur.
tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 22 t/m 27 (Stockholm t/m San Francisco) en maken van de toetsvragen.
tijd 30 minuten
klaar memo's plakken, woorden van de week afmaken, stillezen
4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag voorgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**
→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoets.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een dubbele bladzijde maken over hun eigen woonplaats of de dichtstbijzijnde stad.

1. Ophalen van kennis. "In het boek vinden we allemaal wereldsteden. De stad ... (vul eigen woonplaats of dichtstbijzijnde stad in) mist hier nog in. Hier gaan wij verandering in brengen. We helpen de schrijvers aan handje door deze bladzijden zelf te maken."
2. Opdracht. "Tijdens les 5 en 10 gaan we een dubbele bladzijde maken over de stad ... (vul stad in). Vandaag kunnen we al een begin maken door te gaan brainstormen met je team. Bedenk wat je al weet over de stad en waar je meer leuke en interessante informatie kunt vinden over de stad. Maak een begin van een woordweb. Deze kun je tijdens de volgende les eventueel nog afmaken en je kunt hem gebruiken. Het is namelijk stap 1 in je stappenplan."

U kunt er ook voor kiezen om elk groepje een andere stad te laten uitwerken, zodat ze ook iets over andere steden kunnen leren door middel van elkaars informatie.

tijd 10 minuten
klaar informatie opzoeken over de stad
/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

terugblik

- toets
- voorbereiding op de schrijfpdracht
- punten en feedback

vooruitblik

- afmaken teamopdrachten
- schrijfpdracht
- terugblik op de voorspelling
- inleveren van teamwoordenboek
- team van de week

spel **Brain Game naar keuze**

Les 5

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een dubbele bladzijde maken over hun eigen woonplaats of de dichtstbijzijnde stad.

Materialen: - 'Een wereld vol steden', blz. 28 t/m 33 (Parijs t/m Tokio)
- teamboekje, les 1-5

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- voorbereiding op schrijfp opdracht

vooruitblik - afmaken teamopdrachten
- schrijfp opdracht
- terugblik op de voorspelling
- inleveren teamboekjes en teamwoordenboek
- team van de week

TEAMOPDRACHTEN: SCHRIJVEN

Doel: De leerlingen kunnen een dubbele bladzijde maken over hun eigen woonplaats of de dichtstbijzijnde stad.

1. Uitleg. "Vandaag hebben jullie de tijd om de opdrachten af te maken, en we gaan ook met de schrijfp opdracht aan de slag. Tijdens les 4 heb ik jullie al uitgelegd wat de bedoeling is. Na het afmaken van de overige teamopdrachten gaan jullie bezig met het stappenplan in het teamboekje. Het is de bedoeling dat we alle informatie al verzameld hebben om in les 10 de bladzijden daadwerkelijk vorm te kunnen geven. Maak voordat jullie gaan beginnen eerst een goede taakverdeling."

2. Opdracht. "Lees in het teamboekje de opdrachten nog eens door en verdeel de taken. Help elkaar en maak de opdrachten helemaal af."

tijd 30 minuten
klaar
///

3. Presenteren van de weetjes. "Jullie gaan nu als team de weetjes presenteren aan de groep. Overleg hoe jullie dat gaan doen en zorg ervoor dat iedereen antwoord kan geven op vragen van de groep." **Laat de teams de weetjes presenteren. Laat de groep vragen stellen en Tips & Tops geven. De teams kunnen deze tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week. De schrijver van de dag/week schrijft deze op in de taakbrief van komende week.**

tijd 10 minuten
///

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

TERUGBLIK OP VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kennis die ze opgedaan hebben de voorspellingen beoordelen en aanvullen.

1. Uitleg. "We zijn nu vijf lessen bezig met het boek 'Een wereld vol steden'. Met de dobbelsteen hebben we allerlei voorspellingen gedaan over het boek. Vandaag gaan we kijken of we het nog steeds eens zijn met onze voorspellingen. Voorspellingen kunnen uitkomen, maar het is natuurlijk helemaal niet raar dat ze soms ook niet uitkomen. De schrijver kan je bijvoorbeeld op een verkeerd been hebben gezet."

2. Opdracht. "We gaan eerst kijken naar de 'voorkant'. We hebben voorspeld dat het boek gaat over (vul aan wat het antwoord van de groep was). Nu we al vijf dagen in het boek hebben gelezen weten we nu meer over de inhoud van het boek. Hebben we het juist voorspeld?"

GH **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om**
/// **het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen.** "Dan gaan we nu kijken naar de illustraties. (vul aan wat het antwoord van de groep was). Klopt dit met wat we nu gelezen en gezien

GH
///

hebben?" **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. Ga zo alle punten van de voorspelling langs en laat de teams overleggen welke argumenten ze hebben om iets te veranderen of de voorspelling zo te laten staan.**

tip

Als leerlingen moeite hebben met het vinden van argumenten, model dan voorbeelden van argumenten op basis van aanwijzingen in het boek.

3. Afronding. "We hebben de voorspellingen aangepast met dat wat we nu weten over het boek. Maar het boek is natuurlijk nog niet uit. Volgende week gaan we kijken of er toch nog verrassende informatie is gekomen, die we niet verwacht hadden."

AFRONDING

1. Woorden van de week. "Deze week hebben jullie weer zelf woorden uit de tekst gehaald voor de woordmuur. Dit zijn de woorden die we in elk geval willen onthouden. Daarnaast hebben jullie zes woorden uitgekozen voor het teamwoordenboek. Dit kunnen toevallig dezelfde woorden zijn als de woorden die we samen hebben gekozen voor de woordmuur. Het teamwoordenboek en het teamboekje leveren jullie vandaag in. Als ik het heb nagekeken, kunnen jullie er nog punten voor krijgen."

2. Terugblik. "Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken." **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** "Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen."

Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als 'team van de week'. Ieder team telt de punten op. Tijdens de volgende les kunnen hier nog de punten voor de teamopdrachten en het teamwoordenboek bij komen (indien nagekeken). Het team dat dan de meeste punten heeft is het 'team van de week'.

3. Vooruitblik. "De volgende keer lezen we verder in 'Een wereld vol steden'."

GH
///

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10

De lesdoelen van les 6-10:

‘Een wereld vol steden’ – Lily Murray & James Brown blz. 34 t/m 63 (Dubai t/m Sydney)	
Informatief: (steden/ weetjes)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen maken kennis met verschillende grote steden over de hele wereld. - De leerlingen ervaren wat de rol van geschiedenis is in hedendaagse steden.
Teamopdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen de woorden ‘huisvesten’ en ‘verrijzen’ opzoeken in het woordenboek en in eigen woorden uitleggen wat het woord betekent. - De leerlingen kunnen de studiewijzer ‘hoort bij ..., want’ invullen voor het woord ‘domineren’. - De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.
Lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen voorspellen welke informatie over Amsterdam in het boek zal staan. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat bedoeld wordt met ‘De wieg van de westerse beschaving en de geboorteplaats van de democratie’. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat bedoeld wordt met dat Peking een geromaniseerde naam voor Beijing is. - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom er ‘de echte Maria von Trapp’ in de tekst staat. - De leerlingen kunnen aangeven welke bevolkingsgroep een grote rol gespeeld heeft in de vormgeving en cultuur van Mexico-stad. - De leerlingen kunnen aangeven of de vraag een opzoekvraag of een nadenkvraag is en kunnen uitleggen waarom. - De leerlingen kunnen uitleggen wat Gaudí bedoelde met zijn uitspraak dat mensen niet hoger mochten bouwen dan ‘het werk van God’.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen een dubbele bladzijde maken over hun eigen woonplaats of de dichtstbijzijnde stad.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 6-10):

- Kijk de opdrachten van les 1-5 na en leg de teamboekjes ‘Een wereld vol steden’ weer klaar.
- Zet het digibordschema ‘Een wereld vol steden’ les 6-10* klaar.
- Leg (spreek)woordenboeken klaar (teamopdrachten).
- Leg per team studiewijzers klaar: 1x ‘hoort bij ..., want’ *.
- Leg per team voldoende studiewijzers* klaar om het teamwoordenboek aan te vullen.
- Hang de woordmuur op.
- Leg antwoordblad ABCD* met wasknijper klaar per leerling (les 9).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
6.	domineren	Amsterdam	<i>Meer invloed of macht hebben dan de rest.</i>
7.	huisvesten	Delhi	<i>Een plaats geven om te wonen.</i>
8.	verrijzen	Barcelona	<i>Van de grond omhoog komen, opdoemen.</i>

Les 6

**Samenwerk
vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.

Lesdoel: - De leerlingen kunnen voorspellen welke informatie over Amsterdam in het boek zal staan.
- De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat bedoeld wordt met 'De wieg van de westerse beschaving en de geboorteplaats van de democratie'.

Materialen: - 'Een wereld vol steden', blz. 34 t/m 39 (Dubai t/m Athene)
- teamboekje, les 6-10
- voldoende studiewijzers om het teamwoordenboek aan te vullen
- per team 1x de studiewijzer 'hoort bij ..., want'
- spiekbrieven 'voorspellen' en 'verhelderen'
- woordmuur

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Terugblik. "Vorige week hebben we al kennisgemaakt met een aantal grote wereldsteden. Daar hebben we voorspellingen gedaan, stukken tekst verhelderd en samengevat en hebben we vragen beantwoord. Na de afronding van de teamopdrachten hebben jullie de teamboekjes ingeleverd en heb ik de teams punten gegeven voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is deze week het team van de week en dat is geworden... (noem de naam van het team)! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. "Deze week maken we kennis met meer wereldsteden. Met de schrijfopdracht gaan we de informatie die jullie hebben opgezocht uitwerken. Maar eerst bepalen we per team aan welke vaardigheid jullie willen werken. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst van les 6-10."

tijd 5 minuten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "In het teamboekje zie je bij de taakbrief van les 6-10 weer een deel van de woorden van de week in een kolom staan. Van deze woorden moet je de betekenis opzoeken in het (spreek)woordenboek. Voor het woord 'domineren' moeten jullie weer een studiewijzer gebruiken, namelijk 'hoort bij, want ...'. De woorden van de week vullen jullie verder aan door deze week voor zes woorden een studiewijzer in te vullen en zo ook je teamwoordenboek uit te breiden. Je kunt voor alle woorden de studiewijzer 'woord en betekenis' gebruiken, maar als er een andere studiewijzer is die beter bij het woord past, dan mogen jullie deze natuurlijk ook gebruiken. Denk bijvoorbeeld aan de studiewijzers 'synoniemen', 'hoort bij, want...' of 'mijn beroep is...' Zorg dat je woorden kiest die belangrijk zijn voor het begrip van de tekst en die iedereen moeilijk vindt. Vergeet niet te noteren op welke bladzijde je de woorden gevonden hebt."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen welke informatie over Amsterdam in het boek zal staan en kunnen in eigen woorden uitleggen wat bedoeld wordt met 'De wieg van de westerse beschaving en de geboorteplaats van de democratie'.

1. Leesdoel. "Deze week gaan we stukken tekst verhelderen en we gaan vragen beantwoorden bij een tekst, maar we beginnen met een voorspelling. We gaan voorspellen welke informatie over Amsterdam in het boek zal staan. Ook gaan we tijdens deze les verhelderen wat bedoeld

DDU	wordt met 'De wieg van de westerse beschaving en de geboorteplaats van de democratie'. Hoe kan ik deze verhelderopdracht het beste aanpakken?" DDU. "Ik kan bedenken wat ik hier zelf al van weet en tijdens het lezen kan ik memo's plakken op dingen die er misschien mee te maken hebben."
	2. Modeling. "Er wordt iets gezegd over een wieg en de geboorteplaats. Het lijkt er dus op dat daar iets begonnen is. In een wieg groeit een baby in de eerste periode van zijn leven op, dus het lijkt erop dat het daar groter is geworden. Democratie weet ik ook al wel iets over, dat hebben wij namelijk ook in Nederland. De westerse beschaving heb ik ook wel eens van gehoord, maar ik weet niet precies wat dat betekent. Ik ga lezen in het boek en zie daarboven iets staan over de Gouden Eeuw van de Democratie. Hier plak ik een memo bij. Zo ga ik de hele tekst bij langs en ik plak memo's bij de informatie. Daarna ga ik met mijn team overleggen. Misschien hebben anderen wel andere memo's geplakt of weten zij beter wat de westerse beschaving is. Zo niet, kunnen we daar misschien samen achter komen en als dat ook niet werkt kunnen we ook nog op het internet zoeken."
tip	<i>Stimuleer de leerlingen om eerst zelf te achterhalen wat het betekent en samen tot een antwoord te komen voordat ze op het internet zoeken.</i>
	3. Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten en een voorspelling doen.
tijd	<u>5 minuten</u>
	4. Zelfstandig lezen: blz. 34 t/m 39 (Dubai t/m Athene), memo's plakken op mogelijke aanwijzingen voor de opdrachten.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woorden van de week
	5. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duolezen: Athene.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten
	6. Teamopdrachten. Uitvoeren van de teamopdrachten.
tijd	<u>20 minuten</u>
GH	7. Groep. Laat de teams vertellen welke voorspelling ze gedaan hebben en of die uitgekomen is. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dit hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek en op de woordmuur willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
///	
terugblik	<div> - samenwerkingvaardigheid - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback </div>
voorblik	<div> - woorden van de week - teamopdrachten </div>

Les 7

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat bedoeld wordt met dat Peking een geromaniseerde naam voor Beijing is.
  - De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen waarom er 'de echte Maria von Trapp' in de tekst staat.

- Materialen:**
- 'Een wereld vol steden', blz. 40 t/m 45 (Delhi t/m Wenen)
  - teamboekje, les 6-10
  - spiekbrief 'verhelderen'
  - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- samenwerkvaardigheid
  - woorden van de week
  - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Uitleg.** "Tijdens les 6 hebben we de eerste zelfgekozen woorden op de woordmuur geschreven. Vandaag vullen we de woordmuur verder aan. Let ook vandaag dus goed op of je woorden tegenkomt die jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek. Als je nog niet alle woorden hebt opgezocht in het woordenboek, kun je daar vandaag mee verder."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen in eigen woorden uitleggen wat bedoeld wordt met dat Peking een geromaniseerde naam voor Beijing is en waarom er 'de echte Maria von Trapp' in de tekst staat.

- 1. Uitleg.** "Bij les 6 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Vandaag gaan we verder de strategie 'verhelderen'. Net als bij les 6 gaan jullie tijdens het lezen memo's plakken op aanwijzingen die kunnen helpen bij het bedenken van vragen en het verhelderen van de tekst. Bespreek in je team waar je memo's hebt geplakt en waarom. Hoe kun je een goede samenwerking in je groepje krijgen?" **DDU.** "Geef iedereen de ruimte om iets in te brengen, luister actief naar elkaar, laat elkaar uitpraten, maak oogcontact en geef elkaar ook feedback. Dat betekent ook dat je elkaar een compliment kan geven voor iets dat iemand goed gedaan heeft."

- 2. Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten.** "Lees de opdrachten met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Schrijf de taakverdeling op en houd elkaar goed op de hoogte. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."

tip *Stimuleer leerlingen om elkaar te complimenteren voor de inbreng in de opdrachten en samenwerking.*

tijd 5 minuten

- 3. Zelfstandig lezen:** blz. 40 t/m 45 (Delhi t/m Wenen), memo's plakken op aanwijzingen voor het verhelderen.

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week

- 4. Maatjeswerk:** memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duolezen: Wenen.

tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten
	5. Teamopdrachten. Uitvoeren van de teamopdrachten.
tijd	<u>15 minuten</u>
GH	6. Groep. Laat de teams vertellen wat bedoeld wordt met dat Peking een geromaniseerde naam voor Beijing is. Laat de andere teams over de antwoorden nadenken of de antwoorden opzoeken. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
AFRONDING	
GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dit hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden.
///	Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten
spel	Brain Game naar keuze

Les 8

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen aangeven welke bevolkingsgroep een grote rol gespeeld heeft in de vormgeving en cultuur van Mexico-stad.
  - De leerlingen kunnen aangeven of de vraag een opzoekvraag of een nadenkvraag is en kunnen uitleggen waarom.
  - De leerlingen kunnen uitleggen wat Gaudí bedoelde met zijn uitspraak dat mensen niet hoger mochten bouwen dan 'het werk van God'.

- Materialen:**
- 'Een wereld vol steden', blz. 46 t/m 51 (Mexico-stad t/m Barcelona)
  - teamboekje, les 6-10
  - spiekbrieven 'samenvatten'
  - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
  - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Uitleg.** "De afgelopen lessen hebben we de woordmuur aangevuld met een aantal nieuwe woorden. Vandaag maken we de woordmuur compleet. Een deel van de woorden heb ik voor jullie gekozen, maar de laatste woorden kiezen jullie weer zelf. Let tijdens het lezen dus weer goed op welke woorden jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen aangeven welke bevolkingsgroep een grote rol gespeeld heeft in de vormgeving en cultuur van Mexico-stad en kunnen aangeven of dit een opzoekvraag of een nadenkvraag is en waarom en kunnen uitleggen wat Gaudí bedoelde met zijn uitspraak dat mensen niet hoger mochten bouwen dan 'het werk van God'.

- 1. Uitleg.** "Tijdens les 7 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Vandaag gaan we verder met vragen beantwoorden en verhelderen. Schrijf de taakverdeling in het teamboekje en houd elkaar goed op de hoogte van wat je hebt gedaan. Iedereen moet straks weten wat het antwoord is."

- 2. Teamopdrachten.** "Lees de opdrachten met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."

tijd 5 minuten

- 3. Zelfstandig lezen:** blz. 46 t/m 51 (Mexico-stad t/m Barcelona), memo's plakken op aanwijzingen.

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week

- 4. Maatjeswerk:** memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duolezen: Barcelona.

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten

- 5. Teamopdrachten. Uitvoeren van de teamopdrachten.**

tijd 15 minuten

GH 6. Groep. Laat de teams vertellen wat Gaudí bedoelde met zijn uitspraak dat mensen niet hoger mochten bouwen dan 'het werk van God'. Laat de andere teams over de antwoorden nadenken of de antwoorden opzoeken. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

///

AFRONDING

GH 1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze dit hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.

///

GH 2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams met welke woorden ze de woordmuur compleet willen maken. Zorg dat de woordmuur vandaag volledig ingevuld is. Waardeer antwoorden die de teams geven met gebruik van argumenten met punten.

///

terugblik - woorden van de week
- teamopdrachten
- punten en feedback

voorblik - toets
- introductie schrijfofdracht

spel Brain Game naar keuze

Les 9

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - 'Een wereld vol steden', blz. 52 t/m 57 (Caïro t/m Shanghai)
- toetsboekje, week 2 (les 9)
- antwoordblad ABCD met wasknijper
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- teamopdrachten

vooruitblik - toets
- voorbereiding op de schrijfopdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan met het teamboekje of met de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 52 t/m 57 (Caïro t/m Shanghai) en maken van de vragen.

tijd 30 minuten
klaar woorden van de week afmaken, stillezen

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag voorgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**

→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoets.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een dubbele bladzijde maken over hun eigen woonplaats of de dichtstbijzijnde stad.

1. Opdracht. "Vorige week hebben we een begin gemaakt met de schrijfopdracht. We hebben informatie verzameld voor op de bladzijden. Tijdens les 10 gaan we de bladzijden daadwerkelijk maken op een A3-papier. Vandaag beginnen we met het maken van een schets. Je maakt dus een snelle versie op een A4-papier die je kan gebruiken als leidraad bij het maken van de daadwerkelijke bladzijden. De daadwerkelijke bladzijden maak je uiteraard een stuk netter. Je kan dus alvast nadenken over de afbeeldingen of tekeningen, waar informatie moet komen te staan, enzovoort. Kijk ook goed in het boek hoe het bij de andere steden gedaan is en wat alle steden met elkaar gemeen hebben. Zorg dat je die dingen ook opneemt in de bladzijden die je met je team maakt."

tijd 10 minuten
/// **Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

- terugblik**
- toets
  - voorbereiding schrijfpdracht
  - punten en feedback
- voorblik**
- schrijfpdracht
  - inleveren van teamwoordenboek
  - team van de week
- spel** **Brain Game naar keuze**

Les 10

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een dubbele bladzijde maken over hun eigen woonplaats of de dichtstbijzijnde stad.

Materialen: - 'Een wereld vol steden', blz. 58 t/m 63 (Kaapstad t/m Sydney)
- A3-papier
- teamboekje, les 6-10

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- voorbereiding schrijfp opdracht

vooruitblik - schrijfp opdracht
- inleveren teamboekjes en teamwoordenboek
- team van de week

TEAMOPDRACHTEN AFMAKEN EN SCHRIJFP OPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een dubbele bladzijde maken over hun eigen woonplaats of de dichtstbijzijnde stad.

1. Uitleg. "Vandaag hebben jullie de tijd om de opdrachten af te maken, en we gaan ook verder met de schrijfp opdracht. Voordat jullie gaan beginnen, maken jullie een plan van aanpak. Als dat nog niet helemaal duidelijk is, moeten jullie nog even overleggen wie in jullie team wat gaat doen. Bedenk welke Tips & Tops jullie van de groep hebben gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht."

tijd 40 minuten

klaar beginnen met de dubbele bladzijden voor het boek.

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

2. Presentatie van de bladzijden. "Jullie gaan nu als team jullie bladzijden presenteren. Overleg hoe jullie dat gaan doen en zorg ervoor dat iedereen antwoord kan geven op vragen van de groep."

tijd 5 minuten

3. Laat de teams hun bladzijden presenteren aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen aan de teams en laat de groep Tops geven. De teams kunnen deze tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week.

tijd 10 minuten

4. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je volgende week anders/hetzelfde doen?") voor de volgende week.

tijd 5 minuten

/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

TERUGBLIK OP VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kennis die ze hebben opgedaan de voorspelling beoordelen en aanvullen.

1. Uitleg. "We hebben 'Een wereld vol steden' nu uitgelezen. Met de dobbelsteen hebben we allerlei voorspellingen gedaan over het boek. Vandaag gaan we kijken of de voorspellingen zijn uitgekomen. Het is natuurlijk helemaal niet raar dat ze soms ook niet uitkomen. De schrijver kan je bijvoorbeeld op een verkeerd been hebben gezet."

2. Opdracht. "We gaan eerst kijken naar de 'voorkant'. We hebben voorspeld dat het boek gaat over (vul aan wat het antwoord van de groep was). Nu we het boek uit hebben gelezen weten we wat de inhoud van het boek was. Hebben we het juist voorspeld?" **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen.** "Dan gaan we nu kijken naar de illustraties. (vul aan wat het

GH
///

GH
///

antwoord van de groep was). Klopt dit met wat we nu gelezen en gezien hebben?" **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. Ga zo alle punten van de voorspelling langs en laat de teams overleggen welke argumenten ze hebben om iets te veranderen of de voorspelling zo te laten staan.**

tip

Als leerlingen moeite hebben met het vinden van argumenten, model dan voorbeelden van argumenten op basis van aanwijzingen in het boek.

DDU
///

3. Afronding. "We hebben de voorspellingen aangepast met dat wat we nu weten over het boek. Voldeed dit boek aan je verwachtingen die je er voorafgaand over had?" **DDU. Geef kort tijd om na te denken te overleggen met maatje en geef dan een beurt.**

AFRONDING

1. Woorden van de week. "Deze week hebben jullie weer zelf woorden uit de tekst gehaald voor de woordmuur. Dit zijn de woorden die we in elk geval willen onthouden. Daarnaast hebben jullie zes woorden uitgekozen voor het teamwoordenboek. Dit kunnen toevallig dezelfde woorden zijn als de woorden die we samen hebben gekozen voor de woordmuur."

2. Inleveren teamwoordenboek en teamboekje. "Het teamwoordenboek en het teamboekje leveren jullie vandaag in. Als ik het heb nagekeken, kunnen jullie er nog punten voor krijgen."

GH
///

3. Terugblik. "Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken." **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** "Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen."

Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als 'team van de week'. Ieder team telt de punten op. Tijdens de volgende les kunnen hier nog de punten voor de teamopdrachten en het teamwoordenboek bij komen (indien nagekeken). Het team dat dan de meeste punten heeft is het 'team van de week.'

3. Vooruitblik. "De volgende keer lezen we een nieuw boek."

Antwoorden teamboekje
LES 1-10

LES 1-5

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (woordenboek)	
Opdracht 1	Per woord:
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Verdoezelen betekent iets onaangenaams verbergen door het niet of nauwelijks te vertellen.</p>
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Iets onaangenaams verbergen door het niet of nauwelijks te vertellen.</p>
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) <p>Voorbeeld: Verbergen.</p>
Opdracht 2	Tekening
	<ul style="list-style-type: none"> Het woord 'harmonie' komt duidelijk naar voren in de tekening. De tekening is netjes gemaakt.
Opdracht 3	Cirkels van verschil en overeenkomst (100 punten in totaal)
	<p>Verschillen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Een legende gaat over heiligen, een sprookje vaak over prinses/prinsessen/gewone mensen. Legendes zijn religieus en historisch, een sprookje is meer magisch en kan op elk moment in de tijd plaatsgevonden hebben (of plaatsvinden). <p>Overeenkomsten:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het zijn beide verhalen Ze bevatten beide vaak een element van spanning
Opdracht 4	Per woord in het teamwoordenboek (max. 120 punten in totaal)
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit De betekenis is goed en duidelijk omschreven Het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit. De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit óf de betekenis is goed en duidelijk omschreven en het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
5 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per vraag)	
Opdracht 1	Voorspel wat je zal leren in dit boek.
Antwoord	Ter beoordeling van de leerkracht. Voorbeeld: 'We zullen weetjes over verschillende steden leren. We leren wat het belangrijkste aan de stad is, hoe de mensen er leven en wat de stad bijzonder maakt.'

Antwoorden bij de teamvragen – Verhelderen (max. 100 punten)	
Opdracht 2	Op de bladzijden van 'Hongkong' staat dat het de meest verticale stad is. Wat wordt daarmee bedoeld?
Antwoord	Met 'de meest verticale stad' wordt bedoeld dat deze stad het meeste de lucht in gebouwd heeft. Er staat dus veel wolkenkrabbers en flats.

Antwoorden bij de teamvragen – Samenvatten (max. 100 punten)	
Opdracht 3	Vat de informatie over de stad Istanbul in maximaal drie zinnen samen.
Antwoord	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Bijvoorbeeld: Istanbul is de enige stad ter wereld die zich op twee continenten bevindt, namelijk Azië en Europa. In de geschiedenis is het altijd een erg belangrijke stad geweest. De stad heeft meer dan 3.000 moskeeën en het belangrijkste gebouw in de stad is de Hagia Sophia.

Antwoorden bij de teamvragen – Verhelderen (max. 100 punten)	
Opdracht 4	Op de bladzijden van 'Rome' staan twee verkeersborden met pijlen en de teksten 'Alle wegen' en 'leiden naar Rome'. Leg in eigen woorden uit naar welke uitdrukking deze tekst verwijst. Wat betekent het?
Antwoord	De tekst verwijst naar de uitdrukking 'Er zijn meerdere wegen die naar Rome leiden'.
Antwoord	Het betekent dat je op verschillende manieren naar je doel kan gaan. Dat gaat niet alleen om plaatsen, maar het kan ook om andere doelen gaan.

Antwoorden bij de teamvragen – Vraag & antwoord (max. 100 punten)	
Opdracht 5	In de tekst over 'Praag' lees je over een gebouw die ook in een andere stad staat. Het is een soort verwijzing naar een andere stad uit het boek. Naar welke andere stad uit het boek wordt er verwezen?
Antwoord	Parijs
Antwoord	Er staat dat er een mini-Eiffeltoren op de heuvel staat.
Soort vraag	Dit is een nadenkvraag. Je kunt in de tekst vinden dat er een mini-Eiffeltoren staat op de hoge heuvel, maar je moet zelf je kennis gebruiken om dit te koppelen aan Parijs.

Antwoorden bij de teamvragen – Verhelderen (max. 100 punten)	
Opdracht 6	Op de bladzijden van 'Dublin' staat dat Dublin een fietsenstad is. Vergelijk de informatie hierover met de situatie in Amsterdam. Welke conclusie kun je dan trekken?
Antwoord	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Bijvoorbeeld: kilometer fietspaden Amsterdam, aantal fietsenstallingen Amsterdam, aantal openbare fietsen Amsterdam.
Antwoord	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> In 2020: Amsterdam heeft ongeveer 513 kilometer aan fietspaden en dat met een kleiner aantal inwoners dan Dublin. Het aantal bewaakte fietsenstallingen in Amsterdam is 25, maar er zijn ook veel onbewaakte fietsenstallingen. Voor openbare fietsen kunnen leerlingen kijken naar OV-fietsen. Deze informatie is echter iets moeilijker te vinden.
Antwoord	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Amsterdam is nog meer een fietsenstad dan Dublin.

Antwoorden bij de schrijfopdracht (max. 100 punten per opdracht)	
100 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Alle stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Er zijn minimaal 6 weetjes opgeschreven. • De weetjes passen goed bij de stad.

	<ul style="list-style-type: none"> • Interpunctie en spelling zijn op de juiste manier gehanteerd. • De woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven.
90 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Er zijn ongeveer 6 weetjes opgeschreven. • De weetjes passen bij de stad. • Interpunctie en spelling zijn veelal op de juiste manier gehanteerd. • De meeste woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven.
80 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Er zijn minder dan 6 weetjes opgeschreven. • De weetjes passen enigszins bij de stad. • Interpunctie en spelling zijn veelal op de juiste manier gehanteerd. • De meeste woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven.

LES 6-10

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (woordenboek)	
Opdracht 1	Per woord:
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Huisvesten is een plaats geven om te wonen.</p>
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Een plaats geven om te wonen.</p>
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) <p>Voorbeeld: iets geven.</p>
Opdracht 2	‘Hoort bij ..., want’
	<ul style="list-style-type: none"> • Het basiswoord (woordcluster) is helemaal opgeschreven. • De deelwoorden zijn juist geschreven en hebben een relatie met het woordcluster. • De relaties worden duidelijk uitgelegd. • De studiewijzer ziet er verzorgd uit. <p>Voorbeelden: bovenaan, goed, presteren, baas.</p>
Opdracht 3	Per woord in het teamwoordenboek (max. 120 punten in totaal)
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit • De betekenis is goed en duidelijk omschreven • Het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit. • De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit óf de betekenis is goed en duidelijk omschreven en het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
5 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per vraag)	
Opdracht 1	Op bladzijde 36 en 37 staat informatie over Amsterdam. Wat weet je al over Amsterdam? Voorspel welke informatie over Amsterdam in het boek zal staan.
Antwoord	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Bijvoorbeeld: de grachten van Amsterdam, musea in Amsterdam, e.d.

Antwoorden bij de teamvragen – Verhelderen (max. 100 punten per opdracht)	
Opdracht 2	Op de bladzijden 'Athene' staat 'De wieg van de westerse beschaving en de geboorteplaats van de democratie'. Leg in eigen woorden uit wat hiermee bedoeld wordt.
Antwoord	Hiermee wordt bedoeld dat de manier van leven zoals we die in Westerse landen nu kennen ontstaan is in Athene, waar democratie een groot deel van uitmaakt.
Opdracht 3	Uit welk deel van de tekst kun je opmaken dat apen in Beijing als belangrijk gezien worden?
Antwoord	In de tekst staat dat apen als een levende afspiegeling van de Hindoegod zijn.
Opdracht 4	Op de bladzijden 'Wenen' staat 'De echte Maria von Trapp ...'. Waarom staat er 'de echte'?
Antwoord	Maria von Trapp is de hoofdrol in een bekende film, <i>the Sound of Music</i> . Deze film is gebaseerd op een vrouw die in Wenen woonde en daadwerkelijk Maria von Trapp heette. De tekst in het boek gaat over deze vrouw en dus niet over de vrouw/actrice in de film.

Antwoorden bij de teamvragen – Vraag en antwoord (max. 100 punten per vraag)	
Opdracht 5	Welke bevolkingsgroep heeft een grote rol gespeeld in de vormgeving en cultuur van Mexico-stad? Leg in eigen woorden uit hoe je dat terugziet in de stad.
Antwoord	De Azteken, want er zijn veel rituelen die uit de tijd van de Azteken dateren en er zijn veel gebouwen die toen ontworpen zijn, zoals paleizen, piramiden en tempels.
Soort vraag	Dit is een opzoekvraag, je ziet de Azteken namelijk regelmatig terugkomen in de tekst. Je moet wel zelf de link nog leggen met de rol die ze spelen en kunnen bedenken dat dit een bevolkingsgroep was.

Antwoorden bij de teamvragen – Verhelderen (max. 100 punten per opdracht)	
Opdracht 6	Op de bladzijden 'Barcelona' staat dat Gaudí geloofde dat mensen niet hoger mochten bouwen dan 'het werk van God'. Leg uit wat hij met deze uitspraak bedoelde. Waarom zei hij dat, denk je?
Antwoord	Gaudí bedoelde hiermee dat men niet hoger mocht bouwen dan het hoogste punt in de natuur; hetgeen God gecreëerd heeft. Het gebouw mocht dus niet hoger worden dan de hoogste berg.
Antwoord	<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Bijvoorbeeld: Dit zei hij omdat hij respect wilde tonen aan God en het geloof. Of: Dit zei hij omdat hij dacht dat er een reden was dat dingen niet hoger konden worden, omdat God ze anders wel hoger gemaakt zou hebben.

Antwoorden bij de schrijfoopdracht (max. 100 punten per opdracht)	
100 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Alle stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • De naam van de stad wordt duidelijk. • De bladzijden passen qua vormgeving bij de rest van het boek. • De weetjes zijn voldoende verwerkt in de bladzijden. • De woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven. • Er is netjes gewerkt.
90 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • De naam van de stad wordt duidelijk. • De bladzijden passen qua vormgeving redelijk bij de rest van het boek. • Er zijn enkele weetjes verwerkt in de bladzijden. • De meeste woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven. • Er is netjes gewerkt.
80 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • De naam van de stad wordt duidelijk. • De bladzijden passen qua vormgeving enigszins bij de rest van het boek. • Er zijn weetjes verwerkt in de bladzijden. • De meeste woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven. • Er is niet heel netjes gewerkt .

Antwoorden toetsen

LES 4 - 9

ANTWOORDEN TOETS LES 4

'Een wereld vol steden' – Lily Murray & James Brown

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

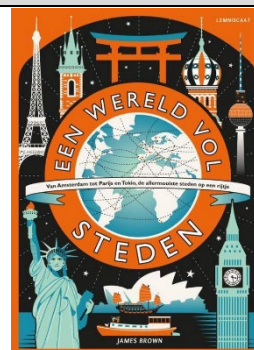

BL	1	B
	2	D
	3	C
	4	De Golden Gate Bridge wordt afgebeeld. Deze brug is erg bekend en erg bijzonder door zijn grote omvang. Dit is het meest bekende en indrukwekkende bouwwerk in San Francisco.
	5	Bij de baai is een dikke mist. Dit is ook waarom ontdekkingsreizigers er zo lang over deden om San Francisco te ontdekken.
WS	6	Ter beoordeling van de leerkracht.
	7	Ter beoordeling van de leerkracht.
	8	Ter beoordeling van de leerkracht.
	9	C
	10	B

ANTWOORDEN TOETS LES 9

'Een wereld vol steden' – Lily Murray & James Brown

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	D
	2	C
	3	D
	4	Die naam is ontstaan omdat het laat zien dat ze de strijd tegen Napoleon gewonnen hebben. Toen ze van hem wonnen, hebben ze de 'Quadriga' weer terug geplaatst op de Brandenburger Tor.
	5	<ol style="list-style-type: none"> 1. De snelste commerciële elektrische hogesnelheidslijn ter wereld. 2. Het hoogste uitkijkplatform in een gebouw ter wereld. 3. De snelste liften ter wereld. 4. De drukste containerhaven ter wereld.
WS	6	Ter beoordeling van de leerkracht.
	7	Ter beoordeling van de leerkracht.
	8	Ter beoordeling van de leerkracht.
	9	A
	10	A

Disclaimer

De inhoud van deze leerkrachthandleiding is het werk van Success for All - Nederland medewerkers van het GION, Rijksuniversiteit Groningen. De inhoud hiervan is vertrouwelijk en mag alleen gebruikt worden door scholen die toestemming hebben vanuit Success for All - Nederland om met het programma te werken.
